

Katariina Lehtikanto



TYTTÖ  
JOKA SAI  
KAULAPANNAN

DOCENDO

Katariina Lehtikanto

# TYTTÖ JOKA SAI KAULAPANNAN

Suomalaisen ihmiskaupan uhrin tarina

**DOCENDO**

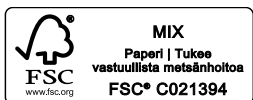
Kirjassa on käytetty sitaatteja seuraavista kappaleista:

Yölintu: Mä putoan albumilla Mennyttä miestä, 2005. Sanat Antti Kataja ja Monja Kataja. Warner Music Finland.

Haloo Helsinki: Maailman toisella puolen albumilla III, 2011  
Sanat Elisa Tiilikainen, Jarmo Mykkänen, Leo Hakanen. EMI Music Finland.

Matti ja Teppo: Minä rakastan sua, albumilla Aito tunne, 1989.  
Sanat VeePee Lehto. MTR Music.

Kraftwerk: Autobahn albumilla Autobahn, 1975.  
Sanat Ralf Hütter, Florian Schneider ja Emil Schult. Philips.



Copyright © Katariina Lehtikanto ja Docendo 2023  
Docendo on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä.

Kansi: Marjaana Virta  
Ulkoasu: Keski-Suomen Sivu

ISBN 978-952-382-574-1

Painettu EU:ssa.

## PROLOGI

*Sängyllä selällään makaavan tytön silmät ovat auki. Tytön lasittunut katse näyttää kohdistuvan kameraan. Katse on kuitenkin tyhjä ja poissaoleva. Hänen ilmeettömistä kasvoistaan ei pysty lukemaan mitään.*

*Videolla näkyy vain tytön ylävartalo vatsasta ylöspäin.*

*Hänellä on yllään muumiyöpaita. Violettisävyisessä paitulissa on raitoja ja kuva jostain Muumilaakson hahmosta. Samanlaisia söpöjä yöpaitoja suomalaiset olivat ostaneet tyttäriilleen, tyttöystävillään, äideilleen ja sukulaisilleen joulu- ja äitienpäivälahjoiksi.*

*Yöpaidan kuva ja raidat heiluvat videolla rytmikkäästi. Tytön pää nytkähtelee samassa rytmissä.*

Oikeussalissa on videon ääniä lukuun ottamatta hiirenhiljaista. Kaikki Helsingin hovioikeuden oikeusistuntoon osallistuvat tuijottavat seinälle heijastettua videokuvaa.

Sekunnit videolla tuntuvat Mintusta minuuteilta. Hän istuu asianomistajana asianajajansa vieressä. Mintun ajatus jää tarpomaan videolle taltioituihin hetkiin ja kuviin.

Yöpaidan Minttu tunnistaa. Hänellä on samanlainen. Se on edelleen käytössä. Hän tunnistaa myös silmälasit, jotka

videolla näkyvällä tytöllä on silmillään. Jarilla oli sellaiset. Videon tyttö näyttää Mintulta, mutta hänellä ei ole min-käänlaista muistikuvaa videolle taltioituneesta tilanteesta.

Lopulta video päättyy. Oikeuden puheenjohtaja kysyy Mintulta, tunnistaako hän videolla nähdyn tytön ja onko tyttö mahdollisesti hän itse.

”En muista tuota, mutta 95-prosenttisella varmuudella videolla olen minä,” Minttu saa sanottua, vaikka on järkytynyt ja täysin poissa tolaltaan.

Video on mennyt pahoin hänen ihonsa alle.

Miksi hän ei muista sitä? Miksi hänen ilmeensä on tuollainen eli hän on käytännössä ilmeetön? Koska video on kuvattu?

Epäusko ja suoranainen kauhu risteilevät Mintun ajatuksissa. Ahdistus painaa kurkussa. Syke lähtee laukalle.

”Joudunko kyseenalaistamaan kaiken, mitä luulin tapahtuneen? Jos olen unohtanut tuon, mitä muuta en muista?” Minttu kysyy mielessään itseltään.

Hän tietää, että ei kykene koskaan unohtamaan sitä, miltä tuntui nähdä itsensä täysin avuttomana ja tiedottomana – kokonaan jonkun toisen armoilla.

# 1

Tytöstä tulisi Minttu. Poika olisi Joonas. Se oli Tiinalle selvää jo paljon ennen kuin hän edes tiesi olevansa raskaana. Minttu syntyi vuonna 1996 – silloin kun kesä oli juuri kääntynyt syksyksi.

Laskettu aika oli jo mennyt, ja Tiinan synnytys oli viimein käynnissä.

Minuutit matelivat synnytyssalissa aamuyön tunteina. Salin seinustan kellosta kuului metallinen *klonks*. Uudestaan ja uudestaan aina, kun viisari eteni osoittamaan pystysuoraan kohti taivasta. 60 kertaa tunnissa *klonks*.

Tiina ei sitä kivuisaan huomannut. Raastavien supistusten välillä hänen ajatuksensa sinkoilivat sinne tänne. Odotusaika oli ollut jännittävä, mutta raskauden loppukausina ja -viikkoina vauvavatsa oli hallinnut koko elämää: Tiinan tekemisiä, pukeutumista ja liikkumista. Jopa sitä, kuinka häneen suhtauduttiin. Ole siinä sitten seksikäs nuori nainen, kun olo on tankkimainen ja pöhöttynyt. Kihlasoramuskin puristi kesäisen lämmön turvottamaa nimetöntä.

Tiinan äiti Lea ja sisarukset olivat hössöttäneet rasittavuuteen asti. Lea-mummo odotti tyttöä, koska kaikki hänen lapsenlapsensa olivat poikia. Mummo halusi ihan oman

prinsessan. Mummon taitavissa käsissä oli jo syntynyt söpöt töppöset ja muutakin, koska vauva tarvitsi syksyä vasten lämmintä vaatetta.

Tiina oli odottanut synnytystä malttamattomana. Viimeinkin hän näkisi vauvansa. Samalla äitiys myös hieman pelotti, etenkin se, kuinka paljon lapsen syntymä muuttaisi elämää. Jo pelkkä raskaus oli muuttanut hänen elämänsä paljon. Ei ollut mikään ykkösjuuttu olla viimeisillään raskaana juuri silloin, kun toiset ottivat ilon irti kesästä. Kivaa ei ollut etenkään kesän korvalla, jolloin oli hänen pitkään odottamansa 18-vuotissyntymäpäivä.

Ei niin, että alaikäisyys olisi Tiinan elämää aiemminkaan rajoittanut. Hänen elämänjanonsa oli ollut kova jo nuorempanakin. Vanhemmat sisarukset olivat näyttäneet mallia: kotoa oli päästävä tai lähdeittävä mahdollisimman nuorena pois.

Joskus sieltä oli jouduttu lähtemään jopa aseella uhatuina, kun humalainen Esko-isä riehui. Tiinan äiti ja hänen vanhemmat sisaruksensa tiesivät, että silloin ei kannattanut jäädä härnäämään kohtaloaan.

Tiinan äidin Lean pinna oli ollut miehensä suhteen pitkä. Lapsiakin oli syntynyt melkein suurperheellinen, vaikka avioliittoa varjosti miehen alkoholikäyttö.

Ajan myötä isää näki kotona lähinnä vain äidin tilipäivinä, joka oli isänkin tilipäivä: rahat kouraan ja kylille. Ryyppyporukoissa riitti seuraa. Isä oli taitava käsistään ja töitä olisi ollut, ryyppy vain hirtti päälle.

Lea oli tehnyt välillä kolmea työtä, että sai lapsilleen leipää pöytään eikä vain miehelleen ryyppyrahoja.

Jos kahta nuorinta lasta, Tiinaa ja tämän siskoa Jaanaa, ei olisi ollut, olisi hän eronnut jo aikaisemmin. Häntä ohjasi käsitys siitä, että ehjä ydinperhe oli lapsille parempi.

Kaunistelematta Lea sanoi ääneen senkin, että lapsiluku olisi alun alkaenkin joutanut jäädä pienemmäksi. Jos Tiina ja Jaana olisivat saaneet jäädä syntymättä, elämä olisi ollut helpompaa. Omalle lapselleen Tiina halusi paremman lapsuuden kuin hänen omansa oli ollut.

Varhain aamulla Tiinan kokemaa kipua vaihtui voipu-neeksi helpotukseksi, kun maakuntasairaalassa syntyi uusi kansalainen, yksi Suomessa sinä vuonna syntyneistä 60 723 vauvasta.

Synnytyssalissa vastasyntynyt ei ollut numero vaan tuoreen äidin rinnalla kaiken keskipiste. Syntymän ainutlaatuinen ihme. Mitattu ja punnittu. Pesty. Ensiparkuineen kuultu. Viisine sormineen ja varpaineen nähty ja ihailtu. Äitinsä rinnoilla ja vatsan päällä hellitty ja hoivattu avuton räpäpäle. Täysin muiden hoivan ja huolenpidon varassa.

Tuota pikaa tyttövauva oli myös Väestörekisterin ja Kelan viranomaisten omaan myllyynsä kirjaama uusi kansalainen.

Tuoreen isyyden hämmentämä Saku oli esikoisensa äitiä Tiinaa viisi vuotta vanhempi, vaan ei välttämättä yhtään kypsempi tai vastuuntuntoisempi.

Kalja maistui Sakulle jo silloin, kun Tiina tapasi hänet. Selvinpäin Saku oli ujo, mutta humalassa hänen kielenkantansa löystyivät. Hän oli perusluonteeltaan kiltti mutta ei maailman luotettavin mies.



Saku oli onnistunut viemään nuoren, siskonsa perässä kotoa maakuntakaupunkiin muuttaneen Tiinan sydämen. Kiva mieshän hän oli, vaikka hänen elämänsä hieman ajelehtimistä olikin ollut. Enemmän haahuilua kuin päämääriä.

Jonkinlaisena oletusarvona oli, että perheellisyyksen myötä molempien elämä muuttuisi aikuisemmaksi ja vastuuntuntoisemmaksi. Taakse teinivuosiin oli jäänyt aika, jolloin Tiina oli asunut isosiskonsa Teijan kanssa puulämmitteisessä talossa. Rahat olivat olleet niin vähissä, että siskokset olivat hakeneet lehtiroskiksesta lehtiä pönttöuuniin lämmittääkseen vuokraluukkunsa.

Teija opiskeli tuolloin, mutta Tiinan opinnot olivat päätyneet peruskouluun. Jokainen markka oli laskettava tarkkaan. Siskokset olivat keksineet venyttää penniä käymällä kaupungin kaupoissa syömässä ruokakonsulenttien tarjoamia maistiaisia. Konsulentit eivät kehdanneet huomauttaa, vaikka Tiina ja Teija kävivät nappaamassa useita maisteluannoksia.

Tiina oli oppinut notkumaan baareissa jo reippaasti alaikäisenä. Kantakapakan pokekin oli tullut tutuksi. Hän kysyi Tiinalta paperit vasta tämän täytettyä 18 vuotta.

”Vittu, sä oot just täyttänyt 18! parahti poke.

”Vasta tai just. Sovitaan, että vasta 18, mutta oon myös aika paljon elämää nähnyt Tiina puhisi.

Ties mitä Tiinan ja Sakun tyttärestä vielä joskus tulisi-kaan. Hyvinvointivaltiossa hänellä olisi mahdollisuus mihin tahansa. Mahdollisuus tehdä elämästään ainakin parempi kuin millainen äidin tai mummon elämä oli ollut.

Mintun syntymävuonnaakin naiset olivat ehtineet moneen. ”Kettutyöt” Kirsi Kultalahti, Mia Salli ja Minna Salonen oli tuomittu ehdollisiin vankeusrangaistuksiin ja huimiin, lähes 800 000 markan korvauksiin turkistarhaiskusta. Ensimmäiset 12 naista aloittivat upseerikurssin Reserviupseerikoulussa Haminassa. Naiset saivat ennenkokemattoman aseman myös eduskunnassa, jossa kaikki kolme puhemiestä olivat naisia. Varsinaisena puhemiehenä oli Riitta Uosukainen, ensimmäisenä varapuhemiehenä Sirkka-Liisa Anttila ja toisena Kerttu Törnqvist. Suomi sai myös uuden kansikuvatyttö ja kestojukkiksen, kun Lola Odusoga kruunattiin ensin Miss Suomeksi ja sitten Miss Universum -kilpailussa toiseksi perintöprinsessaksi.

Puhemies Uosukainen hallitsi otsikoita myös omakohteisella kirjallaan *Liehuva liekinvarsi*. Kirja myi solkenaan, ja kansalaiset kohisivat puhemiehen ja hänen Topi-puolionsa vesisängyn loisketta. Huippupoliitikon avoimuus keskiikäisen pariskunnan aviosuhteen erotiikasta kohautti. Se oli ennenkuulumatonta – avoimuus oli suomalaisille melkein liikaa siitäkkin huolimatta, että seksi oli tullut näkyvämmäksi. 1990-luvun Suomessa ei sievistelty. Lamavuodet olivat tuoneet topless-baarit ja seksilinjat.

Puhelinseksipalveluita markkinoitiin lehtien pikkuilmoituksissa, jotka huusivat kuvien kera:

*”Yhdistämme sinut toiveittesi henkilölle. Ei kirjeitä, ei odoteltua, kaikki vain soiton päässä. Soita 9700-7176”.*

Sisältökään ei jäänyt epäselväksi: *”Tule nopeasti – Pika-apu 0700-90008, Anna Pikahelpotus 0700-112112, Estotonta paineen poistoa 0700-92217, Tästä pidät: lekuri*

*hoitaa huolella 0700–15995, Seksikäs pörröpää 0700–13565”.*

Vuonna 2000 sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön selvityksen mukaan lehdissä julkaistiin noin 180 000 seksipalveluihin liittyvää ilmoitusta. Niiden joukossa oli puhelinseksilinjoiden ilmoitusten ohella seksiravintoloiden mainoksia ja päiväkahviseuraa kauppaavia ilmoituksia. Lehdet saivat niistä vuositasolla yli kymmenen miljoonaa euroa ilmoitustuloina.

Tuloa ilmoitukset toivat myös seksilinjoiden työntekijöille. Jo Mintun syntymävuonna esitettiin arvio, että seksilinjoiden työskenteli satoja naisia, joista osa oli alaikäisiä. Se oli työtä, jota tehtiin vaivihkaa siitä isommin huutelematta. Sitä pystyi tekemään ilman koulutusta tai työkokemusta.

Aika oli kuitenkin nopeasti ajamassa seksipalveluita markkinoivan ilmoittelun ohitse, ja ilmapiiri alkoi kääntyä niitä vastaan. Vuosituhannen alussa lehti toisensa jälkeen luopui seksipalveluilmoitusten julkaisemisesta. Lehdet perustelivat päätöstä muun muassa sillä, ettei ollut mahdollista selvittää, oliko ilmoituksissa kyse prostituutiosta vai parituksesta. Prostituutio oli laillista, toisin kuin parittaminen.

Seksi-ilmoittelu oli kuitenkin löytänyt jo uuden kanavan eli internetin, jonne oli helppo perustaa monenkirjavia sivustoja. Suomalainen, vuonna 2000 perustettu Sihteeriopisto välitti seksipalveluita verkossa. Ilmoitusten lisäksi sivustolla oli asiakkaiden ja myyjien keskustelupalsta. Sihteeriopistosta kasvoi alansa suurin foorumi.

Seksipalveluiden markkinointi oli kiellettyä elokuusta 2004 alkaen eli siitä lähtien, kun Minttu aloitti toisen luokansa peruskoulussa. Ulkomaiseen omistukseen siirtyneen Sihteeriopiston sivulla seksi-ilmoittelu jatkui kuitenkin käytännössä entiseen malliin.

## 2

Tiina sai viimein kantaa muutaman päivän ikäisen tyttövauvansa kotiin. Pienessä vuokra-asunnossa oli kaikki valmiina: vaatteet pestyinä ja pinottuina, pieni peti valmiina. Vanhempien sängyn viereen sijoitetun pinnasängyn päädystä seinällä oli taulu. Siinä suojelusenkeli piti käsiään suojelevasti kahden pienen lapsen, tytön ja pojan, yllä.

Tiinalle äitiys oli tuntunut oikealta ja luontevalta vaihtoehdolta, sillä opinnot peruskoulun jälkeen jättäneellä 18-vuotiaalla ei ollut erityisiä ammatti- tai työhaaveita. Lapsuudenkotikaan ei ollut kannustanut opiskeluun. Heidän suvussaan työ oli asia, jota oli pakko tehdä henkensä pitimiksi. Se ei ollut mikään elämänsisältö eikä -tehtävä.

Vain reilua vuotta aiemmin Tiina oli vielä toivonut ja pettynyt. Voi niitä monia kertoja, joina Tiina huomasi alavatsansa kipristelevän ja ohimoiden jomottavan kuukautisia enteillen. Tulivathan ne, ja Tiina paiskasi lastenhoitokirjan pettyneenä ja kiukuissaan seinään. Sakua Tiinan tunteenpurkaus oli naurattanut.

Kovia kokenut lastenhoitokirja odotti kirjahyllyssä. Luultavasti saisi odottaa pitkäänkin, sillä nuorella äidillä oli riittämiin puuhaa.

Alkoi vauva-arki, joka oli loputtoman tuntuinen ime-  
tys-, vaippa- ja nukutuslabyrintti. Joka käänteessä vastaan  
tuli vauvan vaatimuksia: nälkäinen tai kesken unen herät-  
tävä itku tai ilme, jonka vanhemmat oppivat tunnistamaan  
nopeasti: naaman rutistus ja vaimea törinä vaipassa.

Nuorilta vanhemmilta oli ollut fiksu ratkaisu muuttaa  
Sakun kotikaupungista parinsadan kilometrin päähän Tiin-  
nan kotikuntaan. Siellä asui Tiinan äiti, jonka luona Tiina ja  
Saku odotusaikana asuivatkin jonkin aikaa ennen kuin sai-  
vat oman vuokra-asunnon. Tukiverkkoa oli, ja sitä tarvittiin  
uudessa elämäntilanteessa.

Siitä huolimatta Tiinaa mietitytti. Ei hän voinut enna-  
koida, mitä äitiys toisi tullessaan ja kuinka se muuttaisi  
häntä, hänen elämänsä, arkeaan tai ihmissuhteitaan?

Oli neuvola, oli oppaita sekä oman ja toisten äitien ker-  
tomuksia. Ei kuitenkaan tuoreen äidin omaa käsitystä siitä,  
mitä vastuu avuttomasta ja itkevästä ihmislapsesta tarkoiti-  
sai. Ei myöskään käsitystä siitä, kuinka Saku solahtaisi isän  
rooliinsa.

Tiinalla ei ollut turvallisen ydinperheen mallia. Hän oli  
ollut vasta kolmevuotias, kun hänen vanhempansa erosivat.  
Tiinan ikäero hänen vanhempiaan sisaruksiinsa mahdollisti  
sen, että he kantoivat vastuuta nuorimmasta sisaruksestaan.  
Isosisko oli se, joka vei kolmevuotiaan aamuisin päiväko-  
tiinkin.

Tiinan vanhemmat sisarukset tottuivat myös poikkeuk-  
sellisen nuorina tekemään hanttihommia saadakseen itsel-  
leen jotain kivaa. Pienelläkin paikkakunnalla oli ollut tar-  
jolla siivoamisen tai grilliapulaisen kaltaisia hanttihommia.

Toki Tiinan äiti Lea teki töitä koko katraansa leivän eteen, mutta hänellä oli myös halu tuulettua ja ottaa takaisin avioliittonsa aikana elämättä jäänyttä elämää: piti päästä tanssimaan. Tuolloin vielä kotona asuneet lapset panivat merkille, ettei äiti useinkaan palannut tansseista yksin. Miehiä tuli ja meni. Reissuunkin piti päästä. Tiina ja sisarukset olivat äidilleen nyreissään siitä, että tämä ei ottanut koskaan ketään heistä mukaansa laivalle, etelään tai Neuvostoliittoon. Reissut olivat äidin omaa aikaa.

Lea-mummo järjesti Mintun ristiäiset luonaan omakotitalossa, jossa Tiinakin oli ennen itsenäistymistään asunut. Paremmiin siellä oli tilaakin kuin nuorenparin vuokratodissa. Mummo oli tilannut kukkakaupasta näyttävän, herkistä vaaleanpunaisista ruusuista ja harsokukista sidotun kukka-asetelman. Kristallinen kastemalja löytyi omasta takaa.

Kummeja oli kolme, kaikki Tiinan suvusta. Sakun suku oli pienempi ja jäänyt muutenkin etäisemmäksi. Sakulle anoppila oli sen sijaan tuttu paikka, sillä hän ja Tiina asuivat siellä odotusaikana jonkin aikaa ennen kuin saivat oman asunnon.

Tyttövauva kastettiin Lea-mummonsa olohuoneessa Mintuksi. Papin suorittamaa kasteseremoniaa totisena kuunnellut Tiina näytti kovin nuorelta ja vakavalta, melkein vielä teinityöltä, vaikka olikin nyt äiti.

Minttu muuttui ja kehittyi vauhdilla. Aina tuli uusia ilmeitä ja taitoja, joita ihaili. Kolmen kuukauden iässä hän kääntyi vatsalleen, eikä aikaakaan, kun tyttö alkoi ryömiä takaperin.

Perheen mustavalkoinen kissa sai pitää varansa, ettei lapsi ylettynyt tarraamaan sormillaan sen häntään tai tassuun. Pakopaikkaa ei löytynyt edes makuuhuoneen puurunkoisen parisängyn alta. Sinnekin jokeltelija ryömi hihkuen ja kuola suustaan valuen kissan perässä.

Samalla arki oli myös vaipparallia, yösyöttöjä, samojen rutiinien toistumista. Ilo alkoi hiipua, ja Tiinan mieli mustua. Hän sairastui synnytyksen jälkeiseen masennukseen, joka veti hänet mitäänsanomattoman tuntuiseen harmautteen ja ilottomuuteen. Paniikkihäiriökin muistutteli itsensä. Olotilaa ei kohentanut se, että Saku viihtyi baarissa.

Tiinan alakulo ei jäänyt hänen äidiltään Lealta huomaamatta, ja Lea-mummo osallistuikin paljon Mintun hoitamiseen. Tyttärentytär oli mummon luona yökylässä ensimmäisen kerran jo alle kahden kuukauden ikäisenä.

Mummo hankki Minttua varten autoonsa turvaistuiimen, jossa tyttöä oli turvallisempi kuljettaa mummolan ja kodin väliä. Minttu oppi jo pienenä, että tutun reitin varrella olevan ison mäen päällä mummo laittoi auton vaihteen vapaalle ja kokeili, kuinka pitkälle auto rullasi vapaalla. Matkan varrella oli maalaistaloja peltoineen. Mummo väitti, että pelloilla nököttäneet valkoiset olivat lehmien munia. Ei Minttu sitä uskonut, mutta oli kiva hassutella.

Minttu oli usein mummolassa yötä. Nukkumaanmenon koittaessa mummo tapasi silitellä Mintun selkää. Uni tuli herkemmin ja olo oli turvallinen, kun selkää hiveli lämmin käsi.

Mintun yöpyessä mummolassa Tiina lähti joskus Sakun mukaan baariin, vaikka hän vieroksuikin miehensä juo-



mista. Kenties Tiina oli mustasukkainen eikä halunnut jäädä yksin kotiin odottamaan miehen paluuta, tai kenties hän eli kesken jäänyttä nuoruuttaan.

Minttu ei onnekseen ymmärtänyt äitinsä ongelmista mitään. Lapsuudenkuvissaan hän on yhtä hymyä. Pulkassa karvahatussa ja punaisessa haalarissa koko hammasrivillään hymyilevä tyttö nauttii talven riemuista. Valokuvien suloinen Minttu rakastaa pehmoeläimiään ja perheensä lemmikkejä. Hän piirtää paljon ja leipoo mummon kanssa.

Muutaman vuoden iässä Minttu aloitti seurakunnan kerhon ja myöhemmin myös pyhäkoulun. Mintun äidin lapsuudenperheessä oltiin enemmän kuin pelkässä joulu-kirkossa käyviä tapakristittyjä. Heidän perheessään seurakunta oli osa elämää, ja Tiina tapasi silmäillä Raamattuakin. Yhden hänen sisaruksensa elämässä uskonto oli suuremmasakin osassa. Mintun kyläillessä heidän luonaan cd-soittimessa pyöri usein uskonnollista musiikkia.

Lapsena Minttu oli myös äitinsä siskon Minnan ja tämän puolison kanssa herätyskokouksessa. Sali oli täynnä ihmisiä, ja tunnelma innostunut. Puhuja vangitsi seurakuntansa huomion taitavasti.

Minttu seurasi oudoksuen seurakuntalaisten käytöstä. Osa ihmisistä toisteli hassusti sanoja. Kaikista sanoista ja puheista hän ei saanut edes selvää. Aikuiset selittivät, että jotkut puhuivat kielillä. Se oli Jumalan ihme.

Minttua sellainen hämmensi ja pelotti. Toistamiseen hän ei suostunut lähtemään moiseen tilaisuuteen.

Minttu piti enemmän siitä Jumalasta, jolle lausui iltaisin iltarukouksen. Äiti tuli peittelemään hänet nukkumaan, ja

Minttu lausui äidin kanssa tutun rimpsun, jonka hän oppi jo pienenä ulkoa:

”Levolle lasken luojani, armias ole suojani. Jos sijailtain en nousisi, taivaaseen ota tykösi.”

Minttu rakasti mummonsa kertomia tarinoita, joita riitti omastakin suvusta. Suku oli laaja ja mummo tiesi paljon suvun menneisyydestä.

Pikkuisen Mintun muistiin syöpyivät myös käynnit haudausmaalla. Erityisen vaikutuksen häneen teki käynti mummon lapsena kuolleen siskon haudalla. Mummo ja tati muistivat mainita haudalla, että sisar oli lähtenyt saman ikäisenä kuin Minttu oli tuolloin. Mintusta tuntui hassulta ajatella, että joku kuolisi vain hänen iässään. Koko elämä jäisi elämättä ja unelmat toteutumatta. Minttu ainakin halusi hyvän ja pitkän elämän.

Mummo luki Mintulle satukirjoja. Kerran mummo kerroili satukirjaan liittyvän tarinan aivan omalla laillaan ja puhui rumasta käärmeestä. Pienen Mintun elämäänsä rumuus ei kuulunut. Hän sanoi mummolle:

”Ei käärme ole ruma, sille on annettu vain vähemmän kauneutta!”

Mummo toisteli Mintun lausahdusta muillekin, sillä hänestä se oli pikkuvanhasta ja nokkelasti sanottu. Pikkuvanha Minttu olikin. Hän oli usein aikuisten seurassa ja kuuli aikuisten juttuja.

Leikin varjolla mummolassa tapahtui asioita, joita Minttu osasi kummeksua vasta aikuiseksi tultuaan. Lapsuudessa ne tuntuivat hänestä normaaleilta. Mummo leikki Mintun kanssa leikkiä, jossa hän ohimennen nipisteli tätä

varpaillaan ympäri kehoa. Se vähän sattui ja jätti mustelmia, mutta samalla se oli jännittävää ja hauskaa. Se oli heidän juttunsa. Koskaan ei tiennyt, koska mummon varpaat puristuivat reiteen ja nipistivät. Nipistys saattoi yllättää, kun Minttu katsoi lastenohjelmia maaten olohuoneen lattialla.

Vaivihkaa mummo myös tökki Minttua. Aikuisen keskitali etusormi, toisinaan molemmat, painuivat kipeästi Mintun vatsaan tai kylkeen. Se tapahtui silloin, kun Minttu osasi sitä vähiten odottaa. Se sattui, mutta hän yritti teeskennellä, etteivät sormet tehneet kipeää.

Usein satuttaminen tapahtui kutittamisen varjolla. Mummo kutitti, Minttu kikatti. Kikatus muuttui kivusta kivahtamiseksi, kun mummon sormet tökkivät kipeästi. Se tapahtui usein.

Mummo oli tarkka Mintun peseytymisestä. Iltapesulle meneminen ei ollut tytön lempipuuhaa, koska mummo jynssäsi häntä karkean tuntuksella harjalla. Harjan piikit eivät olleet mitään pehmeää, valkoista nylonia, vaan karkeita. Pesun jälkeen kyynärpäitä aristi ja joskus niistä tihkui verta, jota tarttui froteepyyhkeeseenkin. Kyynärpäihin jäi rupia, joita Minttu repi irti. Kun Minttu oli riittävän iso vastatakseen itse iltapesuistaan, hän ei kyennyt pesemään itseään edes pehmeällä pesusienellä. Kyynärpäiden arpeutumia aristi liikaa.

### 3

Leikki-iässä Mintun terveys aiheutti huolta. Hänen pituuskasvunsa huiteli käyrien ylärajoilla, ja neuvolassa hänen kasvuaan ryhdyttiin seuraamaan tarkoin.

Pituuskasvua suurempi huoli olivat Mintun usein toistuvat kuumekouristukset. Ne näyttivät hurjilta, koska niiden aikana lapsen katse harhaili, kädet ja jalat nykivät ja jäykistelivät, eikä häneen saanut kontaktia. Kerran Minttu rupesi kouristelemaan kotona kesken ruokailun. Äiti oli juuri noussut pöydästä ja oli lieden luona selin pöytään hake-massa lisää perunaa, kun kuului kolahdus. Haarukka putosi tytön kädestä lattialle, ja Minttu valahti sen perässä pöydän alle ja kouristeli.

Kuumekouristuksia esiintyy noin kahdesta viiteen prosentilla lapsista ennen kouluikää. Niistä kärsivät lapset ovat normaalisti iältään puolesta vuodesta kuusivuotiaiksi. Taipumus on periytyvä, ja kouristusten uusiutumisriski on 20–30 prosenttia. Mintun kohdalla riski toteutui moninkertaisesti. Hän sai kuumekouristuksia niin usein, että nelivuotiaana hänelle tehtiin TT-kuvaus eli tietokonetomografia. Toistuvat ja äkilliset kouristukset antoivat syyn epäillä epilepsiaa.

Lapselle kuvaus tehdään normaalisti nukutuksessa, sillä ahtaassa putkessa oleminen voi olla pelottavaa. Minttu intti, ettei suostu nukutukseen. Lopulta lääkäri uskoi häntä ja antoi hänen olla tutkimuksessa nukuttamatta. Minttu sai korviinsa kuulokkeet, joista kuului Ti-Ti-nallen tarina. Kädessään hän piteli hälytintä, jota painamalla hänet olisi otettu valkoisesta tutkimusputkesta nopeasti pois. Minttu ei panikoinut. Kuulokkeista kuulunut satu viihdytti häntä. Varpaiden takaa kajastivat tutkimushuoneen valot. Hänellä ei ollut mitään hätää.

Pieni tutkittava oli niin reipas, että putkesta pois ottamisen jälkeen lääkärillä oli yllätys. Hän kaivoi työtakkinsa etutaskusta suklaapatukan. Epilepsiaa Mintulla ei diagnosoitu.

Muitakin terveyshuolia Mintulla oli. Hän sai usein nenäverenvuotoja. Verta pulppusi toisinaan jopa paineella. Joskus verta tuli myös Mintun suusta ja kyynelkanavista. Minttu itse ei hurjimpia verenvuotokohtauksia muista, mutta pikkulapsena hän joutui niiden takia sairaalaankin. Nenäverenvuodot riivasivat etenkin, jos sää vaihteli rajusti tai hän oli flunssainen. Vuosia myöhemmin selvisi, että myös sisäilmaongelmat laukaisivat verenvuodon.

Vaivaa hoidettiin polttamalla eli syövyttämällä nenän verisuonia hopeanitraatilla. Muutaman kerran myös sähköllä, mikä oli kivulias toimenpide.

Jo alaluokilla ollessaan Minttu toimi nenäverenvuotonsa kanssa kuin vanha tekijä. Hän ei vaivaansa hätkähtänyt, vaan lueskeli rauhassa kirjaa ja antoi veren valua pyyhkeeseen. Äitiä ei rutiinivaivalla kannattanut vaivata. Minttu osasi kyllä huolehtia itsestään.

# Viisikymppinen yliopisto- lehtori paritti vuosien ajan suomalaista teinityttöä. Miten tämä kaikki saattoi ylipäänsä tapahtua?

Minttu on törkeän ihmiskaupan ja hyväksikäytön uhri, jonka kohtalo järkytti vuonna 2016 tullessaan laajalti julki. Rikokseen syyllistynyt oli keskiluokkainen suomalaismies Jari.

Puhutteleva tositarina kertoo koko Mintun tarinan paljon kysymyksiä jättäneiden otsikoiden takaa. Se vastaa siihen, miksi kokematon 14-vuotias ajautui viisikymppisen yliopistolehtorin hyväksikäyttämäksi ja alistamaksi seksiorjaksi.

Minttu sai mieheltä 15-vuotislahjaksi koiran kaulapannan, ja joutui myymään seksiä sadoille miehille eri puolilla Suomea. Seksityön vaarallisuus ja raadollisuus paljastuivat nopeasti, ja työ jätti haavansa, mutta Minttu oli monestakin syystä loukussa. Läheiset, koulu, terveydenhoito- ja lastensuojelu eivät nähneet eivätkä puuttuneet. Kaikki turvaverkot pettivät hänet.

Minttu kertoo avoimesti ja itseään säästämättä koko rajun tarinansa. Hän on ensimmäinen suomalainen ihmiskaupan uhri, joka kertoo kaiken.

**DOCENDO**



9 789523 825741

Kansi: Marjaana Virta  
KL 84.2  
ISBN 978-952-382-574-1